

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра кримінального права, кримінології,
цивільного та господарського права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

КРИМІНАЛІСТИКА

(назва навчальної дисципліни)

підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 08 «Право»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 081 «Право»
(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми «Право»
(назва освітньо-професійної програми)

тип дисципліни вибіркова навчальна дисципліна

2024 р.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

Ірина КОЗАКОВА

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою кримінального права, кримінології,
цивільного та господарського права
протокол № 7
від «29» серпня 2024 року
Завідувач кафедри

Ірина КОЗАКОВА

Укладач: *Александренко Олена Віталіївна*, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права, кримінології, цивільного та господарського права.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: вибіркова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: для успішного опанування освітнього компонента «Криміналістика» здобувачі повинні володіти базовими знаннями з теорії держави і права, конституційного права України, кримінального права України, органів кримінальної юстиції в Україні, логіки та критичного мислення, а також з кримінального процесуального права України.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Криміналістика» є закономірності механізму вчинення кримінальних правопорушень, виникнення доказової інформації та система криміналістичних засобів, методів, тактичних прийомів і методик, які використовуються для виявлення, фіксації, дослідження й використання доказів, а також для розкриття, розслідування та попередження кримінальних правопорушень.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Криміналістика» є формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань і практичних навичок щодо використання криміналістичних засобів, методів і тактичних прийомів у процесі виявлення, фіксації, дослідження та використання доказової інформації, організації й проведення слідчих (розшукових) дій, розкриття, розслідування та попередження кримінальних правопорушень.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Криміналістика» є формування у здобувачів вищої освіти системи знань про теоретичні основи криміналістики, опанування криміналістичних засобів, методів, технічних і тактичних прийомів виявлення, фіксації, вилучення, дослідження та використання доказової інформації, набуття практичних навичок організації й проведення слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, застосування криміналістичних методик під час розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, а також розвиток умінь щодо розкриття, розслідування, запобігання та попередження кримінальних правопорушень відповідно до вимог чинного законодавства України.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Криміналістика» забезпечує набуття:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК03	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
ЗК06	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
ЗК07	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК08	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК09	Здатність працювати в команді

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК10	Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин
СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти
СК12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН03	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел
ПРН07	Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
ПРН17	Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
Тема 1. Криміналістика як наука та навчальна дисципліна	14	2	2			10	14	1	1			12
Тема 2. Криміналістична ідентифікація та діагностика	12	2	2			8	14	1	1			12
Тема 3. Криміналістична техніка та технічне забезпечення розслідування	14	2	6			6	14	1	1			12
Тема 4. Трасологія та криміналістичне дослідження слідів	14	2	4			8	14	1	1			12
Тема 5. Криміналістичне дослідження документів та письма	14	2	4			8	16	1	2			13
Тема 6. Судова балістика, зброя та вибухові пристрої	12	2	2			8	16	1	2			13
Тема 7. Криміналістична тактика та організація розслідування	24	8	12			4	16	1	2			13
Тема 8. Тактика проведення слідчих (розшукових) дій	18	4	6			8	12	1	2			9
Тема 9. Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень	14	2	4			8	16	1	2			13
Тема 10. Сучасні тенденції розвитку криміналістики та цифрова криміналістика	14	2	2			10	18	1	2			15
Усього годин	150	28	44	0	0	78	150	10	16	0	0	124

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Криміналістика як наука та навчальна дисципліна

Поняття, предмет, система та завдання криміналістики. Історія розвитку криміналістики. Принципи та методи криміналістики. Зв'язок криміналістики з кримінальним процесом, кримінальним правом, кримінологією, судовою медициною та іншими науками. Сучасні напрями розвитку криміналістики та використання спеціальних знань у кримінальному провадженні.

Тема 2. Криміналістична ідентифікація та діагностика

Поняття криміналістичної ідентифікації. Об'єкти, види та значення криміналістичної ідентифікації. Ідентифікаційні ознаки та властивості об'єктів. Криміналістична діагностика та її значення у розслідуванні кримінальних правопорушень.

Тема 3. Криміналістична техніка та технічне забезпечення розслідування

Поняття та система криміналістичної техніки. Технічні засоби виявлення, фіксації, вилучення та дослідження доказової інформації. Фото-, відеофіксація та технічне документування слідчих (розшукових) дій. Використання цифрових технологій у криміналістиці. Участь спеціаліста під час проведення слідчих (розшукових) дій. Особливості застосування спеціальних знань під час розслідування окремих видів кримінальних правопорушень.

Тема 4. Трасологія та криміналістичне дослідження слідів

Поняття слідів у криміналістиці та їх класифікація. Сліди рук, ніг, транспортних засобів, знарядь злочину та інші види слідів. Методи виявлення, фіксації, вилучення та дослідження слідів. Значення трасологічних досліджень у процесі доказування.

Тема 5. Криміналістичне дослідження документів та письма

Поняття документа у криміналістиці. Види документів та способи їх дослідження. Ознаки повного і часткового підроблення документів. Техніко-криміналістичне дослідження документів. Основи почеркознавства та авторознавства.

Тема 6. Судова балістика, зброя та вибухові пристрої

Поняття судової балістики. Види вогнепальної зброї, боєприпасів та вибухових пристроїв. Сліди застосування зброї. Виявлення, фіксація та дослідження зброї і боєприпасів. Особливості огляду сховищ зі зброєю та боєприпасами, у тому числі на деокупованих територіях. Заходи безпеки та участь спеціалістів під час проведення відповідних слідчих дій.

Тема 7. Криміналістична тактика та організація розслідування

Поняття, система та завдання криміналістичної тактики. Тактичні прийоми, комбінації та операції. Криміналістичні версії та планування розслідування. Організація взаємодії слідчого з оперативними підрозділами, спеціалістами та експертами. Використання спеціальних знань для подолання протидії розслідуванню.

Тема 8. Тактика проведення слідчих (розшукових) дій

Тактика огляду місця події. Тактика допиту, обшуку, пред'явлення для впізнання, слідчого експерименту та інших слідчих (розшукових) дій. Особливості участі спеціаліста у проведенні слідчих дій. Тактика проведення слідчих дій під час розслідування пожеж, вибухів, злочинів із використанням зброї та інших складних кримінальних правопорушень. Особливості фіксації результатів слідчих дій.

Тема 9. Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень

Поняття та структура криміналістичної методики. Методика розслідування злочинів проти життя та здоров'я особи, злочинів проти власності, корупційних та кіберзлочинів. Особливості розслідування серійних вбивств, злочинів, пов'язаних із пожежами, незаконним обігом зброї та боєприпасів. Особливості досудового розслідування кримінальних правопорушень за фактами введення в обіг небезпечної продукції.

Тема 10. Сучасні тенденції розвитку криміналістики та цифрова криміналістика

Цифрові докази та особливості їх дослідження. Використання інформаційних технологій у розслідуванні кримінальних правопорушень. Основи цифрової криміналістики. Сучасні криміналістичні технології. Міжнародний досвід використання криміналістичних засобів і методів у розслідуванні кримінальних правопорушень.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Криміналістика як наука та навчальна дисципліна	2	1
2	Тема 2. Криміналістична ідентифікація та діагностика	2	1
3	Тема 3. Криміналістична техніка та технічне забезпечення розслідування	2	1
4	Тема 4. Трасологія та криміналістичне дослідження слідів	2	1
5	Тема 5. Криміналістичне дослідження документів та письма	2	1
6	Тема 6. Судова балістика, зброя та вибухові пристрої	2	1
7	Тема 7. Криміналістична тактика та організація розслідування	8	1
8	Тема 8. Тактика проведення слідчих (розшукових) дій	4	1
9	Тема 9. Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень	2	1
10	Тема 10. Сучасні тенденції розвитку криміналістики та цифрова криміналістика	2	1
Усього годин		28	10

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Криміналістика як наука та навчальна дисципліна	2	1
2	Тема 2. Криміналістична ідентифікація та діагностика	2	1
3	Тема 3. Криміналістична техніка та технічне забезпечення розслідування	6	1
4	Тема 4. Трасологія та криміналістичне дослідження слідів	4	1
5	Тема 5. Криміналістичне дослідження документів та письма	4	2
6	Тема 6. Судова балістика, зброя та вибухові пристрої	2	2
7	Тема 7. Криміналістична тактика та організація розслідування	12	2
8	Тема 8. Тактика проведення слідчих (розшукових) дій	6	2
9	Тема 9. Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень	4	2
10	Тема 10. Сучасні тенденції розвитку криміналістики та цифрова криміналістика	2	2
Усього годин		44	16

8. План семінарських занять

Тема 1. Криміналістика як наука та навчальна дисципліна

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти системне розуміння криміналістики як юридичної науки та навчальної дисципліни, її предмета, системи, методів і функцій, розвинути навички аналізу ролі криміналістики у кримінальному провадженні, застосування криміналістичних знань під час вирішення практичних ситуацій, критичного оцінювання можливостей використання спеціальних знань, роботи з нормативно-правовими актами, судовою практикою та інформаційними ресурсами.

Питання для обговорення

1. Предмет, система та завдання криміналістики на сучасному етапі розвитку.
2. Закономірності виникнення, виявлення, дослідження та використання доказової інформації як предмет криміналістики.
3. Історичні етапи становлення криміналістики та сучасні тенденції її розвитку.
4. Взаємозв'язок криміналістики з кримінальним правом, кримінальним процесом, кримінологією, судовою медициною та цифровою криміналістикою.
5. Значення спеціальних знань у кримінальному провадженні та процесуальний статус спеціаліста й експерта.

Практичне завдання

До органу досудового розслідування надійшло повідомлення про виявлення тіла чоловіка у власному будинку із ознаками насильницької смерті. На місце події прибули слідчий, оперативні працівники та спеціаліст-криміналіст. Частина працівників вважає, що достатньо провести лише огляд місця події та допитати сусідів, інші наполягають на залученні судово-медичного експерта, спеціаліста з трасології та використанні сучасних технічних засобів фіксації.

Завдання

1. Визначити, які знання з різних наук необхідні для ефективного розслідування зазначеної події.
2. Обґрунтувати місце криміналістики серед інших юридичних наук у запропонованій ситуації.
3. Запропонувати перелік спеціалістів, яких доцільно залучити до проведення першочергових слідчих (розшукових) дій.
4. Визначити криміналістичні засоби, які необхідно використати під час огляду місця події.
5. Скласти короткий алгоритм дій слідчого після отримання повідомлення про кримінальне правопорушення.

Тема 2. Криміналістична ідентифікація та діагностика

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти знання про наукові основи криміналістичної ідентифікації та діагностики, розвинути вміння визначати ідентифікаційні ознаки об'єктів, аналізувати їх доказове значення, застосовувати криміналістичні знання під час оцінки матеріальних слідів, формулювати криміналістичні версії, аргументувати процесуальні рішення та працювати з різними джерелами доказової інформації.

Питання для обговорення

1. Поняття, наукові засади та значення криміналістичної ідентифікації.
2. Об'єкти, суб'єкти та види криміналістичної ідентифікації.
3. Ідентифікаційні ознаки, їх властивості та класифікація.
4. Криміналістична діагностика: поняття, завдання та відмінності від ідентифікації.
5. Значення криміналістичної ідентифікації та діагностики у процесі доказування.

Практичне завдання

Уранці працівники офісного центру повідомили поліцію про проникнення до приміщення юридичної компанії. Із сейфа викрадено грошові кошти та ноутбук. Під час огляду місця події виявлено частковий слід пальця руки на дверцятах сейфа, декілька слідів взуття, фрагмент тканини, залишений на пошкодженому вікні, а також відеозапис із камери спостереження, на якому зафіксовано особу в капюшоні.

Після перевірки встановлено двох можливих підозрюваних. Один із них заперечує перебування у приміщенні, пояснюючи, що раніше відвідував офіс як клієнт. Інший стверджує, що проходив повз будівлю і не має жодного стосунку до злочину.

Завдання:

1. Визначити, які об'єкти можуть бути використані для криміналістичної ідентифікації.
2. Встановити, які ідентифікаційні та діагностичні завдання необхідно вирішити у даному кримінальному провадженні.
3. Визначити, які експертизи необхідно призначити.
4. Скласти перелік порівняльних зразків, які необхідно отримати.
5. Обґрунтувати, які обставини можуть бути встановлені шляхом криміналістичної діагностики, а які – лише шляхом ідентифікації.

Тема 3. Криміналістична техніка та технічне забезпечення розслідування

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти знання щодо сучасних криміналістичних технічних засобів і цифрових технологій, розвинути вміння обирати та застосовувати технічні засоби залежно від слідчої ситуації, організовувати технічне забезпечення слідчих (розшукових) дій, визначати процесуальний порядок використання спеціальних знань, критично оцінювати допустимість і доказове значення результатів застосування криміналістичної техніки.

Питання для обговорення

1. Поняття, система та завдання криміналістичної техніки.
2. Сучасні технічні засоби виявлення, фіксації, вилучення та дослідження доказової інформації.
3. Особливості застосування фото-, відеофіксації та інших технічних засобів під час проведення слідчих (розшукових) дій.
4. Використання цифрових технологій та спеціального програмного забезпечення у кримінальному провадженні.
5. Участь спеціаліста під час проведення слідчих (розшукових) дій та особливості застосування спеціальних знань.

Практичне завдання

До поліції надійшло повідомлення про розбійний напад на ювелірний магазин. Під час огляду місця події встановлено пошкодження входних дверей, виявлено сліди пальців рук, мікрочастинки тканини, кров на уламках скла, записи камер відеоспостереження, цифровий відеореєстратор та мобільний телефон, залишений одним із нападників.

Слідчий повинен організувати проведення огляду місця події із застосуванням криміналістичної техніки та залученням спеціалістів.

Завдання:

1. Визначити перелік технічних засобів, необхідних для проведення огляду місця події.
2. Встановити послідовність їх використання.
3. Обґрунтувати необхідність залучення спеціалістів.
4. Запропонувати порядок вилучення цифрових носіїв інформації.
5. Визначити типові помилки, які можуть призвести до втрати або пошкодження доказів.

Тема 4. Трасологія та криміналістичне дослідження слідів

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань про механізм утворення матеріальних слідів, їх класифікацію та доказове значення, розвинути практичні навички виявлення, фіксації, вилучення, пакування й попереднього дослідження слідів, навчити аналізувати слідову картину місця події, будувати криміналістичні версії та приймати обґрунтовані процесуальні рішення щодо призначення трасологічних експертиз.

Питання для обговорення

1. Поняття слідів у криміналістиці, механізм їх утворення та класифікація.
2. Сліди рук, ніг, транспортних засобів, знарядь злочину та інші матеріальні сліди.
3. Сучасні методи виявлення, фіксації, вилучення й пакування слідів.
4. Трасологічна експертиза: об'єкти, завдання та доказове значення.
5. Типові помилки під час роботи зі слідами та їх вплив на результати доказування.

Практичне завдання

До поліції надійшло повідомлення про крадіжку з приватного будинку. Під час огляду місця події встановлено, що невідома особа проникла до будинку шляхом віджиму металопластикового вікна. На підвіконні виявлено сліди взуття, на рамі – сліди знаряддя злому, на підлозі – часткові сліди пальців рук, а на підвір'ї – сліди шин автомобіля. Власник будинку повідомив, що декілька днів тому на території проводилися ремонтні роботи, тому частина слідів могла залишитися раніше.

Завдання:

1. Визначити, які сліди мають криміналістичне значення.
2. Запропонувати послідовність огляду місця події та роботи зі слідами.
3. Встановити, які технічні засоби необхідно використати для виявлення та фіксації кожного виду слідів.
4. Визначити, які експертизи доцільно призначити.
5. Побудувати не менше трьох криміналістичних версій щодо механізму вчинення кримінального правопорушення.

Тема 5. Криміналістичне дослідження документів та письма

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань про криміналістичне дослідження документів, способи їх підроблення та методи виявлення ознак фальсифікації, розвинути практичні навички аналізу документів, визначення можливостей техніко-криміналістичної, почеркознавчої та авторознавчої експертиз, критичного оцінювання доказового значення документів і правильного прийняття процесуальних рішень щодо їх використання у кримінальному провадженні.

Питання для обговорення

1. Документ як джерело доказової інформації та об'єкт криміналістичного дослідження.
2. Класифікація документів у криміналістиці.
3. Способи повного та часткового підроблення документів і їх криміналістичні ознаки.
4. Техніко-криміналістичне дослідження документів.
5. Основи почеркознавства та авторознавства.
6. Особливості призначення експертиз документів у кримінальному провадженні.

Практичне завдання

До правоохоронних органів звернувся директор товариства з обмеженою відповідальністю із заявою про незаконне відчуження корпоративного майна. Під час перевірки встановлено, що державному реєстратору було подано пакет документів, на підставі яких змінено керівника підприємства та здійснено відчуження нерухомості.

Серед документів містяться протокол загальних зборів учасників, довіреність, договір купівлі-продажу та нотаріально посвідчена заява. Один із засновників повідомив, що жодних документів не підписував, а наданий підпис йому не належить.

Завдання:

1. Визначити документи, які необхідно дослідити насамперед.
2. Встановити можливі ознаки повного та часткового підроблення документів.
3. Визначити види судових експертиз, які необхідно призначити.
4. Скласти перелік вільних, умовно-вільних та експериментальних зразків почерку і підпису, необхідних експерту.
5. Сформулювати питання до почеркознавчої та техніко-криміналістичної експертиз.
6. Визначити інші джерела доказової інформації, які можуть підтвердити або спростувати факт підроблення документів.

Тема 6. Судова балістика, зброя та вибухові пристрої

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань щодо криміналістичного дослідження вогнепальної зброї, боєприпасів, вибухових пристроїв та слідів їх застосування, розвинути практичні навички організації безпечного проведення огляду місця події, визначення порядку виявлення, фіксації, вилучення та пакування зброї й боєприпасів, формування криміналістичних версій, призначення судово-балістичних і вибухотехнічних експертиз, а також

прийняття процесуальних рішень із дотриманням вимог законності, професійної етики та особистої безпеки.

Питання для обговорення

1. Предмет, завдання та значення судової балістики у кримінальному провадженні.
2. Класифікація вогнепальної зброї, боєприпасів та вибухових пристроїв.
3. Сліди застосування вогнепальної зброї та механізм їх утворення.
4. Особливості огляду місця події у кримінальних провадженнях, пов'язаних із використанням зброї або вибухових пристроїв.
5. Особливості проведення слідчих (розшукових) дій у разі виявлення сховищ зі зброєю та боєприпасами, у тому числі на деокупованих територіях.
6. Роль спеціаліста, вибухотехніка та судового експерта під час розслідування.

Практичне завдання

До поліції надійшло повідомлення про стрілянину біля адміністративної будівлі. На місці події виявлено тіло потерпілого з вогнепальним пораненням, сім стріляних гільз, одну кулю, пошкоджений автомобіль, сліди крові та камери відеоспостереження. Під час огляду прилеглої території неподалік було знайдено рюкзак, у якому знаходилися пістолет, магазини з набоями та предмет, зовні схожий на саморобний вибуховий пристрій.

Завдання:

1. Визначити алгоритм дій слідчого після прибуття на місце події.
2. Обґрунтувати необхідність залучення спеціалістів та визначити їх процесуальні функції.
3. Визначити порядок огляду місця події з урахуванням можливого знаходження вибухонебезпечних предметів.
4. Запропонувати порядок виявлення, фіксації, вилучення, пакування та транспортування зброї, гільз, куль і боєприпасів.
5. Визначити перелік експертиз, які необхідно призначити.
6. Побудувати криміналістичні версії щодо механізму вчинення кримінального правопорушення.

Тема 7. Криміналістична тактика та організація розслідування

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань щодо криміналістичної тактики та організації досудового розслідування, розвинути практичні навички побудови криміналістичних версій, планування розслідування, організації взаємодії між слідчим, прокурором, оперативними підрозділами, спеціалістами й експертами, прийняття обґрунтованих процесуальних рішень залежно від слідчої ситуації, застосування тактичних прийомів для подолання протидії розслідуванню та забезпечення законності, професійної етики і доброчесності під час здійснення кримінального провадження.

Питання для обговорення

1. Поняття, принципи та система криміналістичної тактики.
2. Тактичний прийом, тактична комбінація та тактична операція: поняття, ознаки та умови застосування.
3. Криміналістичні версії: поняття, класифікація, правила побудови, перевірки та оцінки.
4. Планування досудового розслідування та організація роботи слідчого.
5. Організація взаємодії слідчого з прокурором, оперативними підрозділами, спеціалістами та експертами.
6. Форми протидії розслідуванню та криміналістичні засоби їх подолання.
7. Типові тактичні помилки під час організації розслідування.

Практичне завдання

До територіального підрозділу поліції надійшло повідомлення про виявлення тіла директора приватного підприємства у службовому кабінеті. Первинний огляд місця події свідчить про насильницький характер смерті. Водночас із сейфа зникли документи щодо проведення державних закупівель. Напередодні загиблій повідомляв колегам про отримання погроз у зв'язку з викриттям можливих корупційних дій посадових осіб.

У ході першочергових слідчих (розшукових) дій встановлено декілька можливих версій: умисне вбивство з корисливих мотивів, приховування корупційного кримінального правопорушення, інсценування пограбування чи вбивство на ґрунті особистих неприязних відносин.

Завдання

1. Побудувати загальні та окремі криміналістичні версії.
2. Визначити обставини, які необхідно встановити для перевірки кожної версії.
3. Скласти письмовий план першочергових слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів.
4. Визначити порядок взаємодії між слідчим, прокурором, оперативними підрозділами, спеціалістами та експертами.
5. Запропонувати перелік судових експертиз та обґрунтувати необхідність їх призначення.
6. Визначити можливі форми протидії розслідуванню та запропонувати способи їх подолання.

Тема 8. Тактика проведення слідчих (розшукових) дій

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти практичні навички планування, організації та проведення слідчих (розшукових) дій відповідно до вимог кримінального процесуального законодавства, розвинути вміння обирати оптимальні тактичні прийоми залежно від слідчої ситуації, забезпечувати належну фіксацію результатів слідчих дій, ефективно взаємодіяти зі спеціалістами та експертами, критично оцінювати отриману доказову інформацію, працювати в команді та приймати процесуальні рішення з дотриманням принципів законності, доброчесності та поваги до прав людини.

Питання для обговорення

1. Загальні положення криміналістичної тактики проведення слідчих (розшукових) дій.
2. Тактика огляду місця події.
3. Тактика допиту свідка, потерпілого, підозрюваного.
4. Тактика проведення обшуку.
5. Тактика пред'явлення особи, предметів та трупа для впізнання.
6. Тактика проведення слідчого експерименту.
7. Особливості проведення слідчих (розшукових) дій під час розслідування пожеж, вибухів, злочинів із використанням зброї та інших складних кримінальних правопорушень.
8. Особливості процесуальної фіксації результатів слідчих (розшукових) дій.

Практичне завдання

До органу досудового розслідування надійшло повідомлення про розбійний напад на підприємця. Потерпілий повідомив, що двоє невідомих осіб проникли до його будинку, застосували насильство, заволоділи грошовими коштами та ювелірними виробами, після чого зникли на автомобілі.

Під час першочергових слідчих (розшукових) дій встановлено місце можливого перебування одного із підозрюваних, виявлено автомобіль, який міг використовуватися під час вчинення кримінального правопорушення, а також свідка, який бачив нападників безпосередньо перед подією.

Завдання:

1. Визначити послідовність проведення першочергових слідчих (розшукових) дій.
2. Скласти план проведення огляду місця події.
3. Визначити тактичні особливості проведення обшуку за місцем проживання підозрюваного.
4. Запропонувати тактичний план допиту потерпілого та свідка.
5. Визначити доцільність проведення пред'явлення особи для впізнання та слідчого експерименту.
6. Скласти перелік спеціалістів, яких необхідно залучити до окремих слідчих (розшукових) дій.
7. Запропонувати способи процесуальної фіксації результатів кожної слідчої дії.

Тема 9. Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти систему знань щодо криміналістичних методик розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, розвинути практичні навички аналізу типових слідчих ситуацій, побудови криміналістичних версій, планування розслідування, визначення алгоритму проведення першочергових і подальших слідчих (розшукових) дій, використання спеціальних знань та цифрових технологій, а також прийняття обґрунтованих процесуальних рішень із дотриманням принципів законності, професійної етики та доброчесності.

Питання для обговорення

1. Поняття, структура та значення криміналістичної методики.
2. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.
3. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти власності.
4. Особливості розслідування корупційних кримінальних правопорушень.
5. Методика розслідування кіберзлочинів.
6. Особливості розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом зброї, пожежами та введенням в обіг небезпечної продукції.
7. Особливості використання спеціальних знань під час розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень.

Практичне завдання

До поліції надійшло повідомлення про пожежу у складському приміщенні підприємства, яке здійснює реалізацію побутової хімії. Після ліквідації пожежі виявлено тіло охоронця з ознаками насильницької смерті. Попередньо встановлено, що незадовго до події керівництво підприємства перебувало у корпоративному конфлікті, а частина продукції могла бути небезпечною для здоров'я споживачів. Під час огляду місця події вилучено електронні носії інформації, фінансову документацію, залишки горючих речовин та відеозаписи із камер спостереження.

Завдання:

1. Визначити криміналістичну характеристику кримінального правопорушення.
2. Побудувати не менше чотирьох криміналістичних версій.
3. Скласти план першочергових та подальших слідчих (розшукових) дій.
4. Визначити комплекс судових експертиз, необхідних для розслідування.
5. Встановити порядок взаємодії слідчого зі спеціалістами, експертами та оперативними підрозділами.
6. Запропонувати алгоритм роботи з цифровими доказами.
7. Оцінити можливі ризики втрати доказової інформації та запропонувати заходи щодо їх мінімізації.

Тема 10. Сучасні тенденції розвитку криміналістики та цифрова криміналістика

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти сучасне розуміння цифрової криміналістики, особливостей роботи з цифровими доказами та новітніми криміналістичними технологіями, розвинути практичні навички аналізу цифрової доказової інформації, оцінювання її належності, допустимості та достовірності, використання інформаційно-комунікаційних технологій під час розслідування кримінальних правопорушень, критичного аналізу міжнародного досвіду та перспектив розвитку криміналістики в умовах цифрової трансформації.

Питання для обговорення

1. Поняття та види цифрових доказів.
2. Особливості виявлення, фіксації, вилучення, дослідження і збереження цифрової інформації.
3. Основи цифрової криміналістики.
4. Використання інформаційно-комунікаційних технологій під час розслідування кримінальних правопорушень.
5. Штучний інтелект, великі масиви даних (Big Data), машинне навчання та інші сучасні криміналістичні технології.
6. Міжнародний досвід використання цифрової криміналістики.
7. Проблеми допустимості, автентичності та оцінки цифрових доказів.

Практичне завдання

До кіберполіції звернулася банківська установа із повідомленням про несанкціоноване втручання в інформаційну систему. У результаті атаки було змінено реквізити платежів, що призвело до незаконного перерахування значної суми коштів. Під час досудового розслідування вилучено серверне обладнання, ноутбуки працівників, мобільні телефони, резервні копії баз даних, журнали подій, електронне листування та записи систем відеоспостереження.

Завдання:

1. Визначити джерела цифрових доказів.
2. Скласти алгоритм їх вилучення, фіксації та збереження.
3. Визначити види експертних досліджень.
4. Запропонувати порядок взаємодії слідчого, спеціаліста та експерта.
5. Оцінити ризики втрати або модифікації цифрової інформації.
6. Запропонувати заходи щодо забезпечення допустимості цифрових доказів.
7. Визначити можливості використання міжнародної правової допомоги у такому кримінальному провадженні.

Підсумкове інтегроване завдання

На підставі комплексної фабули кримінального провадження, що містить матеріальні, документальні та цифрові докази, підготувати комплексний алгоритм криміналістичного забезпечення розслідування, який повинен включати:

- побудову криміналістичних версій;
- план проведення слідчих (розшукових) дій;
- визначення технічних засобів і спеціальних знань;
- алгоритм роботи з цифровими доказами;
- перелік судових експертиз;
- оцінку належності, допустимості, достовірності та достатності зібраних доказів для прийняття процесуального рішення.

Це завдання є підсумковим інтегрованим кейсом дисципліни та дозволяє комплексно оцінити сформованість загальних і спеціальних компетентностей, а також досягнення програмних результатів навчання.

9. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

11. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Криміналістика як наука та навчальна дисципліна	10	12
2	Тема 2. Криміналістична ідентифікація та діагностика	8	12
3	Тема 3. Криміналістична техніка та технічне забезпечення розслідування	6	12
4	Тема 4. Трасологія та криміналістичне дослідження слідів	8	12
5	Тема 5. Криміналістичне дослідження документів та письма	8	13
6	Тема 6. Судова балістика, зброя та вибухові пристрої	8	13
7	Тема 7. Криміналістична тактика та організація розслідування	4	13
8	Тема 8. Тактика проведення слідчих (розшукових) дій	8	9
9	Тема 9. Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень	8	13
10	Тема 10. Сучасні тенденції розвитку криміналістики та цифрова криміналістика	10	15
Усього годин		78	124

12. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота – форма організації освітнього процесу, за якої здобувач вищої освіти опановує навчальну дисципліну в час, вільний від аудиторних занять, під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Метою самостійної роботи з дисципліни «Криміналістика» є поглиблене засвоєння теоретичних засад і практичних основ криміналістики, формування цілісного розуміння закономірностей виникнення, виявлення, фіксації, вилучення, дослідження, оцінки та використання доказової інформації під час розслідування кримінальних правопорушень, оволодіння сучасними криміналістичними засобами, методами, технічними прийомами, тактичними рекомендаціями та методиками розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, а також розвиток навичок криміналістичного аналізу, планування досудового розслідування, роботи з доказами, нормативно-правовими актами, судовою практикою, науковими джерелами, цифровими технологіями та інформаційними ресурсами відповідно до загальних і спеціальних компетентностей та програмних результатів навчання освітньої програми.

Самостійна робота спрямована на поглиблене вивчення предмета, системи, принципів і методів криміналістики, криміналістичної ідентифікації та діагностики, криміналістичної техніки, трасології, криміналістичного дослідження документів, письма, судової балістики, криміналістичної тактики, тактики проведення слідчих (розшукових) дій, методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, сучасних цифрових технологій та цифрової криміналістики, використання спеціальних знань і судових експертиз, а також сучасних тенденцій розвитку криміналістики в умовах цифровізації, воєнного стану, розвитку інформаційних технологій, кіберзлочинності та міжнародного співробітництва у сфері кримінальної юстиції. Виконання завдань самостійної роботи сприяє формуванню здатності застосовувати криміналістичні знання у практичних ситуаціях, аналізувати слідчі ситуації, будувати криміналістичні версії, планувати розслідування, визначати оптимальні засоби

виявлення, фіксації, вилучення та дослідження доказової інформації, оцінювати належність, допустимість, достовірність і достатність доказів, працювати з нормативно-правовими актами, судовою практикою, висновками судових експертиз, міжнародними документами та сучасними інформаційними ресурсами.

Самостійна робота здійснюється у формі опрацювання навчальної та наукової літератури, нормативно-правових актів, міжнародних документів, методичних рекомендацій, судової практики та експертних висновків; аналізу практичних криміналістичних ситуацій, матеріалів кримінальних проваджень і навчальних кейсів; підготовки доповідей, презентацій, аналітичних довідок, есе, порівняльних характеристик та оглядів судової практики; виконання індивідуальних і групових практичних завдань; розроблення алгоритмів проведення слідчих (розшукових) дій, планів розслідування, криміналістичних версій, схем взаємодії учасників кримінального провадження; складання таблиць, схем, фототаблиць, класифікацій, порівняльних характеристик криміналістичних засобів і методів; аналізу цифрових доказів, сучасних криміналістичних технологій та міжнародного досвіду їх використання під час розслідування кримінальних правопорушень.

Усі завдання самостійної роботи поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які здобувачі вищої освіти повинні виконати протягом вивчення дисципліни для досягнення визначених результатів навчання. Вибіркові завдання передбачають можливість самостійного вибору окремих видів роботи відповідно до освітніх і наукових інтересів здобувача з метою поглиблення знань із криміналістики, розвитку загальних і спеціальних компетентностей, формування навичок криміналістичного аналізу, роботи з доказовою інформацією, застосування сучасних криміналістичних технологій, критичного оцінювання судової практики та практичного використання криміналістичних знань у професійній діяльності юриста.

Нижче подано варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів денної форми навчання, які відповідають змісту окремих тем дисципліни та спрямовані на поглиблення знань щодо криміналістичної техніки, тактики та методики розслідування, роботи з матеріальними, документальними й цифровими доказами, використання спеціальних знань, судових експертиз, сучасних криміналістичних технологій, міжнародного досвіду криміналістичного забезпечення розслідування, а також новітніх викликів, пов'язаних із цифровізацією, кіберзлочинністю, воєнним станом та розвитком інформаційно-комунікаційних технологій.

Необхідно виконати один із запропонованих варіантів.

Варіант 1. Аналіз криміналістичного забезпечення огляду місця події

На підставі запропонованої фабули кримінального провадження проаналізувати порядок проведення огляду місця події, визначити можливі джерела доказової інформації, обрати криміналістичні засоби для їх виявлення, фіксації, вилучення та дослідження, скласти алгоритм дій слідчого і спеціаліста, обґрунтувати необхідність призначення судових експертиз.

Варіант 2. Побудова криміналістичних версій та плану розслідування

На підставі запропонованої фабули кримінального провадження побудувати загальні та окремі криміналістичні версії, визначити обставини, що підлягають встановленню, скласти письмовий план першочергових та подальших слідчих (розшукових) дій, визначити необхідні судові експертизи, запропонувати способи перевірки кожної версії.

Варіант 3. Аналіз використання спеціальних знань у кримінальному провадженні

Дослідити роль спеціаліста та судового експерта під час проведення слідчих (розшукових) дій, проаналізувати процесуальні підстави їх залучення, визначити можливості використання спеціальних знань під час розслідування різних видів кримінальних правопорушень, підготувати аналітичну довідку із використанням судової практики.

Варіант 4. Криміналістичне дослідження документів

Проаналізувати приклади підроблених документів, визначити можливі способи повного та часткового підроблення, охарактеризувати ознаки фальсифікації, запропонувати алгоритм дій слідчого, сформулювати питання до техніко-криміналістичної та почеркознавчої експертиз.

Варіант 5. Трасологічний аналіз місця події

За фототаблицею та схемою місця події класифікувати матеріальні сліди, визначити механізм їх утворення, запропонувати способи їх виявлення, фіксації, вилучення та дослідження, визначити можливості криміналістичної ідентифікації та підготувати проект постанови про призначення трасологічної експертизи.

Варіант 6. Тактика проведення слідчих (розшукових) дій

Розробити алгоритм проведення огляду місця події, обшуку, допиту та пред'явлення для впізнання у конкретній слідчій ситуації, визначити тактичні прийоми, необхідні технічні засоби, процесуальні документи та можливі ризики порушення вимог кримінального процесуального законодавства.

Варіант 7. Аналіз судової практики щодо допустимості доказів

Проаналізувати судові рішення Верховного Суду, у якому оцінювалася допустимість доказів, отриманих під час проведення слідчих (розшукових) дій або судових експертиз. Визначити допущені процесуальні помилки, оцінити їх вплив на результати кримінального провадження та сформулювати практичні рекомендації щодо їх недопущення.

Варіант 8. Цифрова криміналістика та цифрові докази

Дослідити особливості роботи з цифровими доказами, визначити порядок їх виявлення, вилучення, фіксації та дослідження, проаналізувати міжнародний досвід використання цифрової криміналістики, оцінити можливості застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій і штучного інтелекту під час розслідування кримінальних правопорушень.

Варіант 9. Комплексний аналіз методики розслідування окремого виду кримінального правопорушення

Обрати один із видів кримінальних правопорушень (проти життя і здоров'я особи, проти власності, корупційне кримінальне правопорушення, кіберзлочин, незаконний обіг зброї) та розробити криміналістичну характеристику, побудувати криміналістичні версії, скласти план розслідування, визначити першочергові слідчі (розшукові) дії, необхідні експертизи та особливості використання спеціальних знань.

Варіант 10. Міні-дослідження «Сучасні тенденції розвитку криміналістики»

Підготувати аналітичне дослідження щодо одного із сучасних напрямів розвитку криміналістики (цифрова криміналістика, використання штучного інтелекту, 3D-моделювання місця події, безпілотні технології, криміналістичні інформаційні системи, автоматизація експертних досліджень, міжнародні стандарти криміналістичного забезпечення розслідування). На підставі аналізу наукових джерел, нормативно-правових актів та судової практики оцінити перспективи використання обраної технології в Україні та підготувати власні пропозиції щодо вдосконалення криміналістичного забезпечення досудового розслідування.

Варіанти контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти)

Контрольна робота є однією з основних форм індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти заочної форми навчання, що спрямована на комплексну перевірку рівня сформованості загальних і спеціальних компетентностей, а також досягнення програмних результатів навчання з дисципліни «Криміналістика».

Виконання контрольної роботи передбачає самостійне дослідження однієї із запропонованих тем із використанням комплексного підходу до аналізу криміналістичних проблем. Робота повинна поєднувати теоретичний аналіз, дослідження нормативно-правового регулювання, аналіз судової практики, вирішення практичної криміналістичної ситуації (кейсу), оцінку можливостей застосування криміналістичних засобів, методів, тактичних прийомів, спеціальних знань і сучасних цифрових технологій під час розслідування кримінальних правопорушень, а також містити самостійно сформульовані висновки та практичні рекомендації.

Вимоги до контрольної роботи: обсяг роботи повинен становити 10–15 сторінок друкованого тексту (шрифт Times New Roman, 14 pt, міжрядковий інтервал – 1,5). Під час виконання контрольної роботи необхідно опрацювати не менше 20 наукових джерел, серед яких сучасні монографії, наукові статті, навчальні видання, а також обов'язково використати

положення Кримінального процесуального кодексу України, Кримінального кодексу України, законів України, що регулюють проведення судових експертиз, використання спеціальних знань, цифрових доказів та інших питань криміналістичного забезпечення кримінального провадження. Обов'язковим є використання актуальної практики Верховного Суду, матеріалів офіційних роз'яснень, методичних рекомендацій, міжнародних документів у сфері кримінальної юстиції та сучасних наукових публікацій. Дотримання принципів академічної доброчесності є обов'язковою умовою виконання контрольної роботи. Усі запозичення мають супроводжуватися належними посиланнями на використані джерела. Не допускається плагіат, компіляція чужих текстів без самостійного опрацювання та подання матеріалу без власного аналітичного осмислення.

Максимальна кількість балів за виконання контрольної роботи становить 50 балів.

Варіант 1. Криміналістичне забезпечення огляду місця події

1. Розкрити поняття, завдання та значення огляду місця події у системі слідчих (розшукових) дій.
2. Проаналізувати нормативно-правове регулювання проведення огляду місця події.
3. Охарактеризувати сучасні криміналістичні засоби виявлення, фіксації, вилучення та дослідження доказової інформації.
4. Проаналізувати не менше трьох судових рішень щодо оцінки доказів, отриманих під час огляду місця події.
5. Розв'язати практичне завдання, побудувавши криміналістичні версії, скласти алгоритм дій слідчого та визначити необхідні судові експертизи.
6. Сформулювати власні рекомендації щодо вдосконалення криміналістичного забезпечення огляду місця події.

Варіант 2. Криміналістична ідентифікація та використання спеціальних знань під час доказування

1. Проаналізувати поняття, принципи та види криміналістичної ідентифікації.
2. Охарактеризувати можливості криміналістичної діагностики.
3. Дослідити процесуальні особливості використання спеціальних знань.
4. Проаналізувати судову практику щодо оцінки висновків судових експертиз.
5. Вирішити практичне завдання із визначенням об'єктів ідентифікації, необхідних експертиз та доказового значення отриманих результатів.
6. Запропонувати напрями вдосконалення використання спеціальних знань у кримінальному провадженні.

Варіант 3. Криміналістична техніка та цифрові технології у кримінальному провадженні

1. Проаналізувати систему криміналістичної техніки.
2. Дослідити сучасні цифрові технології, що використовуються під час розслідування.
3. Проаналізувати нормативно-правові засади використання технічних засобів.
4. Проаналізувати судову практику щодо допустимості цифрових доказів.
5. Вирішити практичне завдання щодо роботи із цифровими носіями інформації.
6. Підготувати пропозиції щодо впровадження сучасних криміналістичних технологій у діяльність органів досудового розслідування.

Варіант 4. Криміналістичне дослідження слідів та можливості трасології

1. Розкрити поняття та класифікацію матеріальних слідів.
2. Проаналізувати сучасні методи їх виявлення, фіксації, вилучення та дослідження.
3. Охарактеризувати можливості трасологічної експертизи.
4. Проаналізувати судову практику щодо використання трасологічних досліджень.
5. Вирішити практичне завдання із побудовою криміналістичних версій.
6. Надати практичні рекомендації щодо вдосконалення роботи зі слідовою інформацією.

Варіант 5. Криміналістичне дослідження документів та письма

1. Проаналізувати документ як джерело доказової інформації.
2. Дослідити сучасні способи підроблення документів та методи їх виявлення.
3. Охарактеризувати можливості почеркознавчої та техніко-криміналістичної експертиз.

4. Проаналізувати судову практику щодо оцінки доказів, отриманих під час дослідження документів.

5. Вирішити практичне завдання щодо підроблення офіційного документа.

6. Запропонувати рекомендації щодо підвищення ефективності документування та експертного дослідження документів.

Варіант 6. Судова балістика та криміналістичне забезпечення розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням зброї

1. Проаналізувати предмет і завдання судової балістики.

2. Дослідити порядок роботи зі зброєю, боєприпасами та вибухонебезпечними предметами.

3. Охарактеризувати особливості проведення огляду місця події та використання спеціальних знань.

4. Проаналізувати судову практику щодо оцінки результатів судово-балістичних експертиз.

5. Вирішити практичне завдання щодо розслідування кримінального правопорушення із використанням вогнепальної зброї.

6. Запропонувати шляхи удосконалення криміналістичного забезпечення розслідування відповідної категорії кримінальних правопорушень.

Варіант 7. Криміналістична тактика та планування досудового розслідування

1. Проаналізувати систему криміналістичної тактики.

2. Розкрити особливості побудови криміналістичних версій та планування розслідування.

3. Дослідити особливості взаємодії слідчого, прокурора, оперативних підрозділів, спеціалістів та експертів.

4. Проаналізувати судову практику щодо процесуальних помилок під час організації розслідування.

5. На підставі практичного кейсу скласти комплексний план досудового розслідування.

6. Запропонувати рекомендації щодо підвищення ефективності організації розслідування.

Варіант 8. Тактика проведення слідчих (розшукових) дій

1. Проаналізувати криміналістичні рекомендації щодо проведення огляду місця події, допиту, обшуку, пред'явлення для впізнання та слідчого експерименту.

2. Охарактеризувати сучасні засоби фіксації результатів слідчих (розшукових) дій.

3. Проаналізувати судову практику щодо допустимості доказів, отриманих під час проведення слідчих (розшукових) дій.

4. Вирішити практичне завдання із моделюванням послідовності проведення слідчих дій.

5. Визначити процесуальні ризики та запропонувати способи їх мінімізації.

6. Сформулювати власні рекомендації щодо вдосконалення криміналістичної тактики.

Варіант 9. Методика розслідування окремого виду кримінального правопорушення

Обрати один із видів кримінальних правопорушень:

- проти життя та здоров'я особи;
- проти власності;
- корупційне кримінальне правопорушення;
- кіберзлочин;
- незаконний обіг зброї;
- кримінальне правопорушення, пов'язане із пожежею;
- введення в обіг небезпечної продукції.

Необхідно:

1. Надати криміналістичну характеристику обраної категорії кримінальних правопорушень.

2. Побудувати криміналістичні версії.

3. Розробити план розслідування.

4. Визначити комплекс слідчих (розшукових) дій та судових експертиз.

5. Проаналізувати не менше трьох судових рішень.

6. Розв'язати практичне завдання та підготувати власні пропозиції щодо вдосконалення методики розслідування.

Варіант 10. Сучасні тенденції розвитку криміналістики та цифрова криміналістика

1. Проаналізувати сучасні напрями розвитку криміналістики.
2. Дослідити можливості використання цифрової криміналістики, штучного інтелекту, 3D-технологій, криміналістичних інформаційних систем та інших інноваційних технологій.
3. Проаналізувати міжнародний досвід використання сучасних криміналістичних технологій.
4. Проаналізувати судову практику щодо використання цифрових доказів.
5. Вирішити практичне завдання щодо розслідування кіберзлочину або кримінального правопорушення із використанням цифрових доказів.
6. Підготувати науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення криміналістичного забезпечення досудового розслідування в умовах цифрової трансформації кримінальної юстиції України.

**13. Питання для підготовки до підсумкового контролю
(диференційований залік)**

1. Поняття, предмет, система та завдання криміналістики.
2. Закономірності, що становлять предмет криміналістики.
3. Принципи та методи криміналістики.
4. Історія становлення та сучасні тенденції розвитку криміналістики.
5. Взаємозв'язок криміналістики з кримінальним процесом, кримінальним правом, кримінологією, судовою медициною та іншими юридичними науками.
6. Поняття, об'єкти, види та значення криміналістичної ідентифікації.
7. Ідентифікаційні ознаки та властивості об'єктів криміналістичного дослідження.
8. Криміналістична діагностика: поняття, завдання та практичне значення.
9. Поняття, система та сучасні напрями розвитку криміналістичної техніки.
10. Технічні засоби виявлення, фіксації, вилучення та дослідження доказової інформації.
11. Фото-, відеофіксація та технічне документування слідчих (розшукових) дій.
12. Використання сучасних цифрових технологій у криміналістиці.
13. Поняття, види та класифікація матеріальних слідів.
14. Криміналістичне дослідження слідів рук.
15. Криміналістичне дослідження слідів ніг, транспортних засобів і знарядь злочину.
16. Методи виявлення, фіксації, вилучення та дослідження матеріальних слідів.
17. Поняття документа як об'єкта криміналістичного дослідження.
18. Види документів та способи їх криміналістичного дослідження.
19. Ознаки повного та часткового підроблення документів.
20. Основи техніко-криміналістичного дослідження документів.
21. Основи криміналістичного почеркознавства та авторознавства.
22. Поняття, предмет і завдання судової балістики.
23. Види вогнепальної зброї, боєприпасів та їх криміналістичне значення.
24. Сліди застосування вогнепальної зброї та особливості їх дослідження.
25. Особливості огляду місця події у кримінальних провадженнях, пов'язаних із застосуванням зброї або вибухових пристроїв.
26. Заходи безпеки та участь спеціалістів під час роботи зі зброєю, боєприпасами та вибухонебезпечними предметами.
27. Поняття, принципи та система криміналістичної тактики.
28. Тактичний прийом, тактична комбінація та тактична операція.
29. Криміналістичні версії: поняття, види, правила побудови та перевірки.
30. Планування досудового розслідування.
31. Організація взаємодії слідчого з прокурором, оперативними підрозділами, спеціалістами та експертами.
32. Використання спеціальних знань у кримінальному провадженні.
33. Тактика проведення огляду місця події.
34. Тактика проведення допиту.
35. Тактика проведення обшуку.
36. Тактика пред'явлення особи, предметів і трупа для впізнання.

37. Тактика проведення слідчого експерименту.
38. Особливості фіксації результатів слідчих (розшукових) дій.
39. Поняття та структура криміналістичної методики розслідування.
40. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.
41. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти власності.
42. Особливості розслідування корупційних кримінальних правопорушень.
43. Методика розслідування кіберзлочинів.
44. Особливості розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом зброї та боєприпасів.
45. Особливості розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із пожежами.
46. Особливості досудового розслідування кримінальних правопорушень за фактами введення в обіг небезпечної продукції.
47. Цифрові докази: поняття, види та особливості використання у кримінальному провадженні.
48. Основи цифрової криміналістики та сучасні криміналістичні технології.
49. Міжнародний досвід використання криміналістичних засобів і методів під час розслідування кримінальних правопорушень.
50. Перспективи розвитку криміналістики в умовах цифровізації, розвитку штучного інтелекту та сучасних інформаційних технологій.

14. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: словесні (лекція, пояснення); пояснювально-демонстраційні (презентації, ілюстрації, демонстрації); метод проблемного викладання; методи візуалізації (схеми, моделі конфліктів, таблиці); інтерактивні методи; використання інформаційно-комунікаційних технологій (мультимедійні, дистанційні, веб-орієнтовані засоби навчання).

Методи навчання на семінарських заняттях: словесні (дискусія, співбесіда, дебати); пояснювально-демонстраційні; практичні (виконання практичних завдань і вправ); кейс-метод (аналіз і вирішення конфліктних ситуацій); моделювання конфліктних і професійних ситуацій; тренінгові методи; пошуковий і дослідницький методи; інтерактивні методи (робота в групах, полеміка, обговорення); використання інформаційно-комунікаційних технологій.

15. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Криміналістика» використовуються такі методи оцінювання:

для поточного контролю: усне та письмове опитування, тестування, виконання практичних і кейсових завдань, аналіз судової практики, письмові роботи, контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, результати неформальної освіти (онлайн-курси);

для підсумкового контролю: підсумкове оцінювання у формі тестування та/або письмової роботи з практичними завданнями.

16. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення диференційованого заліку.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Криміналістика» є підсумковий контроль – диференційований залік.

17. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Криміналістика» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів (від – до)
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Ділова гра, Практичне завдання тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе, тези тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за диференційований залік з початкової дисципліни «Криміналістика» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно з таблицею:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проекту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D	Задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60											Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

19. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Криміналістика» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

20. Рекомендована література

1. Александренко О.В. Проблемні питання використання криміналістичного аналізу під час розслідування злочинів. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2022. Вип. 2(27). С. 76-88. <https://doi.org/10.32353/khrife.2.2022.06>

2. Александренко О.В. Проблемні питання та основні напрями оптимізації діяльності з розслідування нерозкритих злочинів минулих років. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2021. Вип. 1(23). С. 75-82. <https://doi.org/10.32353/khrife.1.2021.05>

3. Александренко О.В. Проблемні питання практики призначення, проведення та оцінки результатів судових експертиз при розслідуванні серійних сексуальних вбивств. *Проблемні питання судово-медичної та правової практики: зб. матері. міжвідом. міждисцип. наук.-практ. конф.* (Київ, 23 трав. 2019 р.). Київ: НМУ ім. О.О. Богомольця, 2019. С. 6-10.

4. Використання спеціальних знань з метою подолання протидії проведенню слідчих (розшукових) дій: метод. рек. / О.В. Александренко та ін. Київ: НАВС, 2023. 29 с.

5. Використання спеціальних знань під час розслідування серійних вбивств: метод. реком. / О.В. Александренко, А.О. Плетенецька та ін. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. 37 с.

6. Використання спеціальних знань під час огляду сховища зі зброєю та боєприпасами на деокупованій території: метод. реком. / О.В. Александренко, С.С. Охріменко, Ю.П. Приходько. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2023. 44 с.

7. Інноваційні методи, засоби та технології в криміналістиці та судовій експертизі: наук.-практ. посібник / за заг. ред. В.Ю. Шенітька. Харків: Право, 2023. 116 с. https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2024/02/Посіб_Криміналістика_2023_НДІ-ВІПЗ_ПВІ_compressed.pdf

8. Конча В.В., Конча Н.В. Криміналістична техніка, тактика і методика: навч. посіб. О.: ВД «Гельветика», 2022. 286 с. URL: <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/handle/123456789/2766>

9. Криміналістика: підручник / Р.І. Блазута, О.І. Гарасимів, О.М. Дуфенюк та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2023. 820 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/7336/1/криміналістика_макет_print.pdf
10. Охріменко С.С., Александренко О.В., Приходько Ю.П. Використання спеціальних знань під час огляду сховища зі зброєю та боєприпасами на деокупованій території: метод. рекомендації. Київ: НАВС, 2023. 44 с. <https://elar.navs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e355a9a3-09ba-4409-91ba-14f6460c5a83/content>
11. Степанюк Р.Л., Гусева В.О., Кікінчук В.В. та ін. Криміналістика: криміналістична техніка: навч. посіб. Харків: ХНУВС, 2023. 388 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/16118>
12. Участь спеціаліста в слідчих (розшукових) діях під час розслідування злочинів, пов'язаних із пожежами: метод. реком. / О.В. Александренко, А.О. Кофанова та ін. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2021. 36 с.